

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.013.04.2020

00890020

Pan
Witold Liszkowski
Wójt Gminy Puńsk
Urząd Gminy w Puńsku
ul. Adama Mickiewicza 23
16-515 Puńsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/007 Działalność organów administracji publicznej
dotycząca podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych
oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nizk.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Puńsk ul. Adama Mickiewicza 23, 16-515 Puńsk (dalej: „Urząd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Witold Liszkowski, Wójt Gminy Puńsk od 30 grudnia 1998 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie warunków, w tym finansowych, umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym. 2. Realizacja zadań dotyczących podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych 2 października 2020 r. (w tym z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Jerzy Chwiedosik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/108/2020 z 7 września 2020 r. (akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz.1200. Zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach objętych kontrolą Gmina Puńsk³ zapewniała warunki, w tym finansowe, umożliwiające podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej litewskiej mniejszości narodowej⁴ (stanowiącej ok. 76% mieszkańców gminy).

W latach 2018-2020 (do 30 września), za pośrednictwem jednostki organizacyjnej Gminy – Domu Kultury Litewskiej, organizowano imprezy o charakterze kulturalno-artystycznym mające na celu zachowanie i rozwój kultury mniejszości narodowej. Dzieciom i młodzieży mniejszości narodowej, objętej obowiązkiem szkolnym, zapewniono możliwość nauki języka oraz własnej historii i kultury w prowadzonych szkołach podstawowych, w tym w okresie zagrożenia COVID 19. Gmina realizowała też lokalny program stypendialny, w ramach którego uczniom klas pierwszych Liceum Ogólnokształcącego w Puńsku zamieszkałym na terenie Gminy i uczącym się w języku mniejszości narodowych wypłacono stypendia. W latach objętych kontrolą na ten cel przeznaczono 83 tys. zł. Ponadto Gmina udzieliła Stowarzyszeniu Litewskiej Kultury Etnicznej w Puńsku dotacji w kwocie 20 tys. zł na realizację zadania pn.: „Wsparcie działań z zakresu etnokultury w Gminie Puńsk”.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: [1] nierzetelnym zweryfikowaniu danych przedstawionych w *Systemie Informacji Oświatowej* przez dyrektora Szkoły Podstawowej z polskim i litewskim językiem nauczania w Puńsku, dotyczących liczby uczniów objętych nauką języka litewskiego, czego konsekwencją było zawyżenie należnej Gminie subwencji oświatowej o 19.900 zł, [2] nieogłoszeniu wyników otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego polegającego na wsparciu działań w zakresie etnokultury w Gminie Puńsk, [3] przekazaniu organizacji pozarządowej dotacji na realizację zadania publicznego 33 dni po ustalonym terminie, bez dokonania stosownych zmian w umowie o wykonanie tego zadania, [4] braku wezwania wykonawcy zadania publicznego do złożenia sprawozdania końcowego z realizacji tego zadania, [5] nieprzedłożeniu przez Wójta Radzie Gminy Puńsk sprawozdań z realizacji *Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Zapewnienie warunków, w tym finansowych, umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym

Opis stanu faktycznego

1.1. Prowadzone w Urzędzie zbiory danych ewidencji ludności nie obejmowały informacji o narodowości mieszkańców. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku Gmina Puńsk liczyła 4.429 mieszkańców, z których 3.353 (75,7%) deklarowało narodowość litewską (na dzień 10 września 2020 r. Gminę Puńsk zamieszkiwało łącznie 4.245 osób). Poza litewską mniejszością narodową, w Gminie nie występowały inne mniejszości narodowe bądź etniczne. (akta kontroli str. 229-231)

Według danych *Systemu Informacji Oświatowej*⁵ populacja dzieci objętych obowiązkiem szkolnym wg stanu na 28 września 2020 r. wynosiła 250 osób, w tym 200 należących do litewskiej mniejszości narodowej. (akta kontroli str. 371)

W Statucie Gminy Puńsk ani Regulaminie organizacyjnym Urzędu, obowiązujących w latach 2018-2020 (do 30 września)⁶, nie zawarto rozwiązań organizacyjnych dotyczących realizacji zadań na rzecz litewskiej mniejszości narodowej zamieszkującej w Gminie. Zadań w tym zakresie nie przydzielono też żadnemu z pracowników Urzędu. Według wyjaśnienia Wójta

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Zwana dalej „Gminą”.

⁴ Zwana dalej „mniejszością narodową”.

⁵ Zwanego dalej „SIO”.

⁶ W okresie objętym kontrolą obowiązywały statuty przyjęte uchwałami Rady Gminy Puńsk Nr XXVI/170/2013 z dnia 29 listopada 2013 r. i Nr XXXIII/232/2019 z 19 października 2018 r. (ze zm.) oraz regulamin organizacyjny Urzędu Gminy w Puńsku wprowadzony zarządzeniem Nr 49/2017 Wójta Gminy Puńsk z dnia 8 grudnia 2017 r. (ze zmianami z 19 lutego 2018 r. i 5 lutego 2019 r.).

wynikało to z faktu, że „w Gminie Puńsk około 80 % ludności stanowi mniejszość litewska, więc z natury rzeczy każdy z pracowników zajmuje się obywatelami Polski narodowości litewskiej [...]” (akta kontroli str. 11-88, 226)

W latach objętych kontrolą pracownicy Urzędu nie uczestniczyli w spotkaniach, konferencjach i szkoleniach o tematyce dotyczącej mniejszości narodowych lub z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji rasowej i ksenofobii. Wójt wyjaśnił, że Urząd nie był informowany o takich spotkaniach, konferencjach czy szkoleniach.

W latach 2018-2020 (do 30 września) do Urzędu nie wpływały skargi dotyczące poszanowania praw litewskiej mniejszości narodowej bądź zadań realizowanych na rzecz tej mniejszości. (akta kontroli str. 92, 223, 226)

Zadania na rzecz mniejszości narodowej, w latach 2018-2020 (do 30 września), realizowało pięć jednostek organizacyjnych Gminy Puńsk. Działania na rzecz podtrzymywania kultury litewskiej były realizowane przez Dom Kultury Litewskiej, m.in. poprzez organizację różnorodnych form edukacji kulturalnej oraz imprez artystycznych (co szerzej opisano w pkt 1.10 niniejszego wystąpienia). W skład Domu Kultury wchodziły m.in. [1] Biblioteka Publiczna, [2] świetlica i biblioteka w miejscowości Smolany, [3] Muzeum Etnograficzne Józefa Vainy, [4] Skansen wraz z „wioską bajek”, [5] kawiarnia „Muza”.

Zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷ wykonywały:

- Szkoła Podstawowa z polskim i litewskim językiem nauczania im. Dariusza i Girensa w Puńsku (uczniom deklarującym chęć nauki w języku ojczystym szkoła zapewniała kształcenie w klasach z językiem litewskim),
- Szkoła Podstawowa z litewskim językiem nauczania w Widugierach (językiem nauczania jest język litewski z wyjątkiem lekcji historii i geografii polski oraz języka polskiego),
- Samorządowa Szkoła Muzyczna I stopnia z polskim i litewskim językiem nauczania w Puńsku (w szkole funkcjonowały oddziały z polskim i litewskim językiem nauczania),
- Samorządowe Przedszkole z polskim i litewskim językiem nauczania w Puńsku (w przedszkolu utworzono oddziały z polskim i litewskim językiem nauczania).

W latach objętych kontrolą w Gminie Puńsk nie było przypadków likwidacji lub obniżenia stopnia organizacyjnego szkół z językiem mniejszości narodowej. (akta kontroli str. 93, 223)

1.2. W dniu 20 maja 2008 r. Gmina Puńsk została wpisana do *Rejestru gmin, na których obszarze używane są nazwy w języku mniejszości*⁸, prowadzonego przez ministra właściwego ds. wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych. W tym samym dniu, w Rejestrze ujęto 30 z 33 miejscowości położonych na obszarze Gminy (nie odnotowano w nim obiektów fizjograficznych w języku mniejszości). Do 30 września 2020 r. liczba zarejestrowanych miejscowości nie uległa zmianie, bowiem w latach objętych kontrolą Rada Gminy Puńsk nie składała do Wojewody Podlaskiego wniosków w sprawie dodatkowej nazwy miejscowości lub obiektu fizjograficznego. (akta kontroli str. 94-96)

1.3. Gmina Puńsk została też wpisana do prowadzonego przez ministra właściwego ds. wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych *Urzędowego Rejestru Gmin, w których używany jest język pomocniczy* (język mniejszości narodowej)⁹. Wszyscy pracownicy Urzędu (21 osób w latach 2018-2019 i 20 osób w 2020 roku) znali język litewski. Urząd nie korzystał z możliwości przyznania tym osobom dodatku z tytułu znajomości języka pomocniczego, przewidzianej w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych i o języku regionalnym¹⁰. Wójt wyjaśnił: „Przy pracach nad projektem Ustawy o mniejszościach narodowych, etnicznych oraz języku regionalnym osobiście sugerowałem, aby w art. 11 znalazł się zapis – może być przyznany dodatek, a nie – musi być. Sugestia wynikała z tego, iż samorządy obciążone wieloma innymi kosztami, musiałyby ponosić jeszcze dodatkowe koszty na administrację. Ponadto

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1327.

⁸ Rejestr dostępny na stronie internetowej pod adresem: <http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/rejestry/rejestr-gmin/6794-Rejestr-gmin-na-ktorych-obszarze-sa-uzywane-nazwy-w-jezyku-mniejszosci.html>

⁹ Rejestr dostępny na stronie internetowej pod adresem: <http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/rejestry/urzedowy-rejestr-gmin/6884-Urzedowy-Rejestr-Gmin-w-ktorych-jest-uzywany-jezyk-pomocniczy.html>

¹⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 823. Ustawa zwana dalej „ustawą o mniejszościach narodowych”.

inne gminy, których dotyczy Ustawa, z niechęcią mogłyby wprowadzać zapisy ustawy na terenie swoich gmin". (akta kontroli str. 91, 97, 226-227)

1.4. Problematyka mniejszości narodowych nie była przedmiotem obrad Rady Gminy Puńsk w latach 2018-2020 (do 30 września). W tym okresie Rada Gminy nie podejmowała także uchwał związanych z działaniami na rzecz mniejszości.

Wójt wyjaśnił: „W latach 2018-2020 analizowano potrzeby litewskiej mniejszości narodowej, w tym i w zakresie wspierania i ochrony tożsamości kulturowej i integracji na bieżąco, jednak nie powstały żadne pisemne dokumenty, analizy i protokoły”. Ponadto Wójt stwierdził, że wraz ze swoim zastępcą i członkami Rady Gminy Puńsk uczestniczył w spotkaniach, zjazdach, posiedzeniach rad organizacji litewskich, w tym *Wspólnoty Litwinów w Polsce*, *Stowarzyszenia Litwinów w Polsce*, na których były poruszane bieżące potrzeby mniejszości litewskiej mieszkającej w całej Polsce. (akta kontroli str. 223, 227)

1.5. Gmina Puńsk realizowała jeden program lokalny ukierunkowany na mniejszości narodowe, tj. *Program stypendialny dla uczniów publicznych szkół ponadgimnazjalnych zamieszkałych na terenie gminy Puńsk, uczących się w języku mniejszości narodowych*. Program ten został przyjęty uchwałą Rady Gminy Puńsk z 30 września 2016 r., na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹¹, art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o mniejszościach narodowych. Był on skierowany do uczniów klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych, a jego cele obejmowały m.in. [1] zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości, [2] zwiększenie szans edukacyjnych uczniów, [3] tworzenie instytucjonalnych i materialnych warunków sprzyjających rozwojowi uzdolnień i zainteresowań uczniów. Na realizację tego programu wydatkowano z budżetu gminy (wyłącznie ze środków własnych) 21,2 tys. zł w 2018 roku, 30,3 tys. zł w 2019 roku i 31,5 tys. zł do 30 czerwca 2020 r., co stanowiło odpowiednio 97,3%, 89,6% i 78,8% zaplanowanych środków. Stypendia otrzymało 20 uczniów w roku szkolnym 2017/2018, 24 uczniów w roku szkolnym 2018/2019 i 45 uczniów w roku szkolnym 2019/2020.

W Urzędzie nie dysponowano dokumentami potwierdzającymi dokonywanie analiz w zakresie skuteczności realizowanego programu i uzyskania założonych efektów, m.in. takich jak wzrost poziomu nauczania języka mniejszości narodowych, wzrost zaangażowania w działaniach na rzecz środowiska lokalnego i regionalnego, wzrost aktywności edukacyjnej młodzieży, w tym zwiększenie liczby laureatów i finalistów konkursów przedmiotowych. Wójt wyjaśnił, że był inicjatorem uchwalenia tego programu, a powodem, dla którego program powstał, była zmniejszająca się liczba uczniów w Liceum Ogólnokształcącym w Puńsku. Uruchomienie programu przyczyniło się do wzrostu liczby uczniów klas pierwszych z 16 w 2016 roku do 45 w 2019 roku. (akta kontroli str. 98-102, 227)

Ponadto Gmina udzielała uczniom prowadzonych szkół pomocy materialnej o charakterze socjalnym na zasadach ogólnych, określonych w regulaminach udzielania takiej pomocy uchwalonych przez Radę Gminy Puńsk 25 lutego 2015 r.¹² i 13 czerwca 2019 r.¹³ Regulaminy zawierały m.in. określenie rodzajów udzielanej pomocy (stypendium i zasiłek szkolny), formy pomocy, zasady i tryb jej udzielania, wysokość pomocy (uzależniona od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin).

Na stypendia szkolne dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy wydatkowano 121,2 tys. zł w 2018 roku, 104,7 tys. zł w 2019 roku i 55,8 tys. zł do czerwca 2020 roku. Z tej formy pomocy skorzystało:

- 97 uczniów od stycznia do czerwca i 84 uczniów od września do grudnia 2018 roku,
- 82 uczniów od stycznia do czerwca i 75 uczniów od września do grudnia 2019 roku,

75 uczniów od stycznia do czerwca 2020 r. (akta kontroli str. 200-212)

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 713.

¹² Uchwała nr XVI/120/05 Rady Gminy Puńsk w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym (obowiązywała do 13 czerwca 2019 r.).

¹³ Uchwała nr IV/42/2019 Rady Gminy Puńsk w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Puńsk.

1.6. Oprócz zwiększonej subwencji oświatowej, Gmina Puńsk nie otrzymywała z innych źródeł środków na realizację zadań na rzecz mniejszości narodowych. Lokalny program stypendialny opisany w pkt 1.5. wystąpienia został w całości sfinansowany ze środków własnych Gminy. Wójt wyjaśnił: „Gmina nie przystępowała do konkursów na realizację zadań na rzecz mniejszości narodowych, gdyż dotacje m.in. na takie działania otrzymywało Stowarzyszenie Litwinów w Polsce, które swoje projekty realizowało na terenie naszej gminy”.

(akta kontroli str. 101, 151-152)

1.7. W Urzędzie realizowano obowiązki wynikające z art. 50 ust. 2-5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej¹⁴ i potwierdzano dane dotyczące m.in. liczby uczniów i etatów nauczycielskich, zamieszczane w SIO przez dyrektorów prowadzonych szkół. Kontrola NIK wykazała jednakże, że błędnie zweryfikowano dane dotyczące liczby uczniów objętych nauką języka mniejszości narodowej w Szkole Podstawowej z polskim i litewskim językiem nauczania w Puńsku, dotyczące roku szkolnego 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020. Zagadnienie to przedstawiono szerzej w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 309-333, 363)

1.8. Dochody Gminy Puńsk z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, wyniosły 4.095,7 tys. zł w 2018 roku, 4.523,8 tys. zł w 2019 r. i 4.803,6 tys. zł w 2020 roku. Zawarte w nich kwoty zwiększające subwencję oświatową środkami na rzecz nauczania języka mniejszości narodowych, wyniosły odpowiednio 1.269,9 tys. zł, 1.416,3 tys. zł, 1.400,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 300)

W latach 2018-2019 Urząd przekazał prowadzonym szkołom pełną kwotę uzyskaną w ramach zwiększenia części oświatowej subwencji ogólnej. Szkoła Podstawowa z polskim i litewskim językiem nauczania w Puńsku, do której w 2018 roku uczęszczało 198 uczniów należących do mniejszości narodowej i 203 uczniów w 2019 roku, otrzymała odpowiednio 942,2 tys. zł i 996,5 tys. zł, a Szkoła Podstawowa z litewskim językiem nauczania w Widugierach, w której uczyło się 29 uczniów mniejszości litewskiej w 2018 roku i 36 w 2019 roku, otrzymała odpowiednio 327,7 tys. zł i 419,7 tys. zł. Do września 2020 roku szkołom tym przekazano 1.050,5 tys. zł, co stanowiło 75% przyznanego zwiększenia (1.400,6 tys. zł) przy liczbie uczniów mniejszości narodowej wynoszącej 180 w Szkole w Puńsku i 35 w Szkole w Widugierach.

Subwencja oświatowa, z uwzględnieniem kwoty zwiększenia, pozwoliła na sfinansowanie 77,9% wydatków związanych z oświatą, tj. w 2018 roku (5.256,6 tys. zł) i 81,6% w 2019 roku (5.600,4 tys. zł). Do września 2020 roku wydatki na oświatę wyniosły 4.243,8 tys. zł, a otrzymana subwencja – 4.064,6 tys. zł.

Wg danych Urzędu średnie wydatki na jednego ucznia wynosiły 17,7 tys. zł w 2018 roku, 18,5 tys. zł w 2019 roku i 15,8 tys. zł do września 2020 r. (w Urzędzie nie dokonywano kalkulacji kosztów kształcenia uczniów mniejszości narodowej).

W latach 2018-2020 (do 30 września) nie zachodziła potrzeba nauczania języka mniejszości narodowej w międzyszkolnych zespołach nauczania. W ww. okresie na terenie gminy Puńsk nie funkcjonowały również szkoły niepubliczne prowadzące naukę języka mniejszości.

(akta kontroli str. 299-301, 365)

Gmina nie korzystała z – przewidzianych w art. 36 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych¹⁵ – uprawnień do kontroli prowadzonych szkół.

(akta kontroli str. 365)

1.9. W latach objętych kontrolą Gmina Puńsk zapewniła finansowanie ze środków własnych dodatkowych lekcji geografii Litwy oraz lekcji historii i kultury Litwy na podstawie dokumentacji dotyczącej organizacji nauczania szkoły w danym roku szkolnym, złożonej przez dyrektorów szkół prowadzonych przez Gminę. I tak:

- w Szkole Podstawowej z litewskim językiem nauczania w Widugierach w latach szkolnych 2017/2018 – 2019/2020 dodatkowy wymiar zajęć z historii i kultury Litwy wynosił 0,5 godziny tygodniowo, natomiast dodatkowy wymiar lekcji geografii Litwy – 1

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1942, ze zm.

¹⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 17

godzinę tygodniowo w latach 2017/2018-2018-2019, a w roku szkolnym 2019/2020 – 1,5 godziny,

- w Szkole Podstawowej z polskim i litewskim językiem nauczania w Puńsku w latach szkolnych 2017/2018 – 2019/2020 dodatkowy wymiar zajęć historii i kultury Litwy wynosił 2,5 godziny tygodniowo, a zajęć geografii Litwy – 5,5 godziny tygodniowo w latach 2017/2018 – 2018/2019 i 4,5 godziny w roku szkolnym 2019/2020.

(akta kontroli str. 365)

1.10. Stosownie do wymogów art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej¹⁶, Gmina Puńsk w ramach realizacji zadań własnych prowadziła Dom Kultury Litewskiej (objęty równolegle prowadzoną kontrolą NIK). W latach objętych kontrolą, był on realizatorem lub współorganizatorem 38 imprez o charakterze kulturalno-artystycznym, skierowanych do społeczności litewskiej. Były to m.in.: [1] obchody rocznicy tragicznych wydarzeń w Wilnie z 13 stycznia 1991 r., [2] obchody kolejnych rocznic (100, 101 i 102) niepodległości Litwy, [3] XVI święto chórów „*Lietuva brangi*”, [4] XVI i XVII Konkurs litewskiej piosenki dziecięcej „*Dainorelis*” oraz koncert dziecięcego studium artystycznego „*Puniukai*” z okazji Dnia Ojca, [5] koncerty zespołów oraz solistów z Litwy, [6] XXV spotkania mniejszości narodowych, [7] jarmark folklorystyczny – *Dni Puńska*.

Na funkcjonowanie Domu Kultury Litewskiej Urząd przekazał z budżetu gminy środki w wysokości 480 tys. zł w 2018 roku, 575 tys. zł w 2019 roku i 322 tys. zł do 30 czerwca 2020 r.

(akta kontroli str. 177, 199, 215)

1.11. Według danych Urzędu na terenie gminy Puńsk funkcjonowało pięć podmiotów realizujących zadania na rzecz litewskiej mniejszości narodowej¹⁷. W celu ustalenia zasad współpracy z tymi organizacjami, Rada Gminy – na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 5a ust. 2 i 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁸ – w dniu 24 listopada 2017 r. uchwaliła *Program współpracy Gminy Puńsk z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2018-2020*. Jako główny cel Programu wskazano budowanie partnerstwa między Gminą Puńsk a organizacjami pozarządowymi, służącego rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianiu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych. Do zadań priorytetowych realizowanych w ramach współpracy zaliczono: organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży, wspieranie inicjatyw promujących turystykę, zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego, wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji. Ustalono, że wybór podmiotów do realizacji zadań następował będzie w drodze otwartego konkursu ofert.

W latach objętych kontrolą środki finansowe na realizację zadań dotyczących mniejszości narodowych zaplanowano tylko w 2018 roku, w wysokości 50 tys. zł. Zrealizowano je w 40%, przekazując dotację w kwocie 20 tys. zł *Stowarzyszeniu Litewskiej Kultury Etnicznej w Puńsku* na zadanie pn. „*Wsparcie działań z zakresu etnokultury w Gminie Puńsk*”. Sposób wyboru wykonawcy zadania oraz jego realizację opisano szczegółowo w pkt 2.1 wystąpienia.

(akta kontroli str. 103-110, 214)

1.12. W Urzędzie nie dysponowano dokumentacją potwierdzającą współpracę między Gminą Puńsk a Wojewodą Podlaskim na rzecz mniejszości narodowych, w zakresie wskazanym w art. 22 ust. 1 ustawy o mniejszościach narodowych. Wójt wyjaśnił, że przy okazji różnych spotkań z Wojewodą Podlaskim były omawiane także sprawy mniejszości litewskiej. Gmina nie oczekiwała od Wojewody pomocy w tym zakresie.

(akta kontroli str. 216, 227)

1.13. W latach objętych kontrolą Urząd nie otrzymywał informacji o występowaniu na terenie gminy Puńsk zdarzeń związanych z dyskryminacją, wynikającą z przynależności do mniejszości narodowych. Wójt wyjaśnił: „*W latach 2018 – 2020 nie odnotowano żadnych*

¹⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 194.

¹⁷ Wspólnota Litwinów w Polsce, Stowarzyszenie Litewskiej Kultury Etnicznej w Polsce, Stowarzyszenie Młodzieży Litewskiej w Polsce, Stowarzyszenie Jaćwiesko-Pruskie Wydawnictwo „Auśra” s. z o.o.

¹⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1057. Ustawa zwana dalej „udpp”.

aktów dyskryminacji, agresji, wrogości, przemocy wobec mniejszości litewskiej zamieszkałej Gminę Puńsk. Materiały edukacyjne lub inne dotyczące zamieszkałej na terenie gminy Puńsk mniejszości litewskiej nie były rozpowszechniane. Pozytywny wizerunek Litwinów w Polsce był rozpowszechniany poprzez działalność kulturalną, oświatową, sportową oraz ekonomiczną”. (akta kontroli str. 223, 227)

1.14. Gmina nie sporządzała informacji o sytuacji mniejszości narodowych i o działaniach podejmowanych na ich rzecz, o której art. 31 ust. 1 ustawy o mniejszościach narodowych, gdyż minister właściwy ds. wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych nie występował z wnioskami o takie informacje. (akta kontroli str. 216, 228)

Zgodnie z wymogami art. 11 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁹, Wójt przedstawiał Radzie Gminy Puńsk informacje o stanie realizacji zadań oświatowych. Zawierały one dane o organizacji szkół i przedszkola samorządowego oraz o wynikach egzaminu gimnazjalnego i egzaminu ośmioklasisty. Nie było w nich informacji o działaniach podejmowanych na rzecz uczniów należących do mniejszości narodowych. Rada Gminy nie wymagała przedstawiania takich informacji. (akta kontroli str. 217-222)

1.15. Gmina podjęła skuteczne działania zmierzające do zapewnienia uczniom prowadzonych szkół warunków do nauki w formie zdalnej, w związku z wprowadzeniem na obszarze RP stanu epidemii, spowodowanego zagrożeniami COVID-19. Gmina skorzystała z możliwości sfinansowania zakupu laptopów ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa Oś Priorytetowa nr 1 Powszechny dostęp do szybkiego internetu, Działanie 1.1 Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepływnościach. Wniosek o przyznanie grantu został pozytywnie rozpatrzony i 22 kwietnia 2020 r. między Gminą a Centrum Projektów Polska Cyfrowa zawarto umowę, na podstawie której Gmina otrzymała 45 tys. zł na zakup 18 laptopów. Zgodnie z warunkami umowy zakupione laptopy przekazano nieodpłatnie prowadzonym szkołom (16 komputerów Szkole Podstawowej z polskim i litewskim językiem nauczania w Puńsku, a dwa komputery Szkole Podstawowej z litewskim językiem nauczania w Widugierach). Gmina w umówionym terminie przekazała Centrum Projektów Polska Cyfrowa wniosek rozliczający grant wraz z wymaganymi kopiami dokumentów (faktury zakupu laptopów, protokół zdawczo-odbiorczy oraz protokoły nieodpłatnego przekazania laptopów szkołom). (akta kontroli str. 232-261)

Ponadto w ramach projektu „Szkoła +” realizowanego również jako Działanie 1.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, Gmina otrzymała grant w wysokości 55 tys. zł na zakup 22 laptopów dla uczniów z rodzin wielodzietnych²⁰. Środki finansowe wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, a zakupione laptopy przekazano prowadzonym szkołom 28 sierpnia 2020 r. Do zakończenia kontroli NIK, Urząd nie składał sprawozdania z wykorzystania dotacji, gdyż zgodnie z umową o powierzenie grantu, termin rozliczenia upływał sześć miesięcy po wejściu w życie umowy. (akta kontroli str. 262-297)

1.16. Dyrektorzy szkół nie zgłaszali organowi prowadzącemu problemów z organizacją nauczania dzieci i młodzieży należących do mniejszości narodowej, w tym wynikających z wprowadzenia stanu epidemii COVID-19. (akta kontroli str. 365)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nierzetelnym zweryfikowaniu przez Gminę – przedstawionych w SIO, przez dyrektora Szkoły Podstawowej z polskim i litewskim językiem nauczania w Puńsku – danych dotyczących liczby uczniów objętych nauką języka litewskiego. Skutkiem tego było zawyżenie liczby uczniów objętych nauką języka mniejszości narodowej o jedną osobę w roku szkolnym 2017/2018 i 2019/2020 i o dwie osoby w roku 2018/2019, gdyż do uczniów litewskiej mniejszości narodowej zaliczono uczniów posiadających obywatelstwo Republiki Litewskiej.

Zgodnie z art. 50 ustawy o systemie informacji oświatowej, na podstawie danych zgromadzonych w SIO (wg stanu na 30 września) sporządzane są i udostępniane w SIO zestawienia m.in. z danymi dotyczącymi liczby uczniów, niezbędne do dokonania podziału

¹⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 910

²⁰ Umowę zawarto 22 kwietnia 2020 r.

części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego (ust. 1). Jednostki samorządu terytorialnego potwierdzają prawdziwość danych zawartych w zestawieniach (ust. 3), po porównaniu z danymi, którymi dysponują, w szczególności z danymi posiadanymi w związku ze sprawowaniem nadzoru nad działalnością szkoły (ust. 4).

Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, szkoła prowadzi naukę języka mniejszości narodowej lub etnicznej dla uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych w rozumieniu art. 2 ustawy o mniejszościach narodowych. W świetle art. 2 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 3 pkt 2 powołanej powyżej ustawy, mniejszością narodową jest grupa obywateli polskich, o cechach określonych w art. 2 ust. 1 tej ustawy. Tym samym uczniowie nieposiadający obywatelstwa polskiego nie mogą być objęci nauką języka mniejszości narodowej na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r.

Wykazana w zestawieniach zawartych w SIO liczba uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych, dla których szkoła podejmuje zadania edukacyjne (np. nauczanie języka mniejszości) jest uwzględniana przy ustalaniu kwoty uzupełniającej części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, obliczanej według algorytmów, ustalonych rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej, wydanymi na podstawie art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego²¹.

Efektem błędnych danych o liczbie uczniów mniejszości narodowej objętych nauką języka mniejszości litewskiej było uzyskanie przez Gminę nienależnego dochodu z tytułu kwoty uzupełniającej części oświatowej subwencji ogólnej, w łącznej wysokości 19.899,68 zł w tym: 4.758,48 zł w 2018 roku, 9.818,17 zł w 2019 roku i 5.323,03 zł w 2020 roku²².

Wójt wyjaśnił, że błąd wynikał z tego, iż uczniów mających obywatelstwo litewskie będących narodowością litewską nie można wykazać w SIO, gdyż System nie ma odpowiedniej pozycji na taki zapis. (akta kontroli str. 309-310, 332, 349,355, 363-364,367)

Uczniowie narodowości litewskiej, korzystający z nauki języka i kultury kraju pochodzenia byli wykazywani przez szkołę w SIO w pozycji 1.2.1.1.1.10. *Kształcenie*, w tabeli D01. *Dane ogólne o uczniach szkoły*. Tak więc Gmina miała wiedzę o liczbie uczniów nieposiadających obywatelstwa polskiego i uczęszczających na lekcje języka litewskiego w poszczególnych latach objętych kontrolą.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina zapewniła warunki do podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej litewskiej mniejszości narodowej. W tym celu m.in. organizowano imprezy o charakterze kulturalno-artystycznym, koncerty zespołów oraz solistów z Litwy czy też jarmark folklorystyczny. Dzieciom i młodzieży mniejszości narodowej objętej obowiązkiem szkolnym zapewniono możliwość nauki języka oraz własnej historii i kultury w prowadzonych szkołach podstawowych, w tym również w formie zdalnej, w związku z wprowadzeniem na obszarze RP stanu epidemii, spowodowanego zagrożeniami COVID-19. Gmina realizowała też lokalny program stypendialny, dedykowany uczniom uczącym się w języku mniejszości narodowych. Skutkiem nieprawidłowości polegającej na nierzetelnej weryfikacji przez Gminę danych o liczbie uczniów objętych nauką języka litewskiego w Szkole Podstawowej z polskim i litewskim językiem nauczania w Puńsku, było zawyżenie należnej subwencji oświatowej o 19.900 zł.

²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 23, ze zm.

²² Kwoty uzupełniające subwencji wyliczone wg algorytmu ustalonego w załączniku do rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej: z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2018 (Dz. U. poz. 2395) – z zastosowaniem wag P19, P20 i P22; z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2019 (Dz. U. poz. 2446) – z zastosowaniem wag P22, P23 i P25 oraz z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2020 (Dz. U. poz. 2446) – z zastosowaniem wag P24, P25 i P27.

OBSZAR	2. Realizacja zadań dotyczących podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym
Opis stanu faktycznego	2.1. W latach objętych kontrolą Urząd raz (w 2018 roku) ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację działań na rzecz mniejszości narodowych, skierowany do organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego. Konkurs dotyczył wsparcia działań z zakresu etnokultury w Gminie Puńsk poprzez organizację warsztatów, utworzenie wirtualnego szlaku turystycznego, wydanie materiałów promocyjnych o świętach kultury etnicznej, organizację pięciu świąt, zakup nagłośnienia i promocję realizowanych działań. Na dofinansowanie ww. zadań przeznaczono 20 tys. zł, co stanowiło 40% kwoty zaplanowanej na realizację programu współpracy z organizacjami pozarządowymi (50 tys. zł). Wójt wyjaśnił: „Ogłoszono tylko jeden konkurs, ponieważ Gmina większość zadań realizowała samodzielnie. Ponadto organizacje pozarządowe nie zgłaszały zapotrzebowania na wsparcie środkami z budżetu gminy”. Do Urzędu, poza trybem konkursowym, nie wpływały wnioski organizacji pozarządowych o finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych na rzecz mniejszości narodowych. Urząd nie korzystał z uprawnienia określonego w art. 19a ust. 1 ustawy udpp i nie zlecał poza konkursem realizacji zadań na rzecz mniejszości. (akta kontroli str. 103, 111-112, 150-151) 2.2. Stosownie do wymogów art. 13 ust. 3 udpp, zarządzenie Wójta w sprawie przeprowadzenia otwartego konkursu ofert oraz szczegółowego zakresu rzeczowego zadania publicznego zleconego do realizacji, zostało zamieszczone w siedzibie Urzędu oraz opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej²³ i na stronie internetowej Urzędu (8 maja 2018 r.). Ogłoszenie zawierało elementy wskazane w art. 13 ust. 2 udpp. Zgodnie z postanowieniami art. 13 ust. 1 udpp, termin na złożenie ofert nie był krótszy niż 21 dni od daty ogłoszenia. W wyznaczonym terminie (29 maja 2018 r.) wpłynęła tylko jedna oferta, złożona przez <i>Stowarzyszenie Litewskiej Kultury Etnicznej w Polsce</i> z siedzibą w Puńsku, spełniającą kryteria wskazane w art. 14 ust. 1 udpp. W dniu 30 maja 2018 r. powołana przez Wójta Komisja konkursowa (składająca się z trzech przedstawicieli Urzędu) dokonała oceny oferty. Wójt zatwierdził postępowanie 1 czerwca 2018 r. i w tym samym dniu zawarł z oferentem umowę o realizację zadania publicznego, chociaż nie dopełnił obowiązku określonego w art. 15 ust. 2j udpp, polegającego na ogłoszeniu wyników konkursu w BIP, w siedzibie Urzędu oraz na stronie internetowej organu administracji publicznej. Więcej na ten temat w dalszej części wystąpienia, w sekcji „<i>Stwierdzone nieprawidłowości</i>”. (akta kontroli str. 111-126, 150) Umowę sporządzono zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań²⁴. Zawarto w niej elementy wymienione w art. 221 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁵, tj.: [1] szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania, [2] wysokość dotacji i tryb płatności, [3] termin wykorzystania dotacji (do 31 grudnia 2018 r.), [4] tryb kontroli realizacji zadania, [5] termin i sposób rozliczenia dotacji oraz termin zwrotu niewykorzystanej dotacji. Postanowienia umowy w zakresie zabezpieczenia efektywności, rzetelności i jakości zleconego zadania nie zawierały innych uregulowań niż wskazane w art. 16 udpp. Środki na realizację zadania publicznego Urząd przekazał 3 sierpnia 2018 r., tj. 33 dni po terminie wskazanym w umowie (30 dni od dnia zawarcia umowy), co szerzej przedstawiono w dalszej części wystąpienia, w sekcji „<i>Stwierdzone nieprawidłowości</i>”. (akta kontroli str. 127-138, 147-149)

²³ Dalej „BIP”.

²⁴ Dz. U. poz. 1300. Rozporządzenie obowiązywało do 29 października 2018 r.

²⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

Sprawozdanie z realizacji zadania publicznego wpłynęło do Urzędu 30 kwietnia 2019 r., tj. 89 dni po terminie określonym w umowie (30 dni po zakończeniu realizacji zadania). Urząd nie wzywał Stowarzyszenia na piśmie do złożenia sprawozdania, mimo że zgodnie z umową o realizację zadania publicznego miał taki obowiązek, co opisano szczegółowo w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Sprawozdanie sporządzono na formularzu będącym załącznikiem Nr 5 do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań. Było to zgodne z postanowieniami § 2 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań²⁶, przewidującym stosowanie przepisów dotychczasowych do zadań publicznych realizowanych w wyniku oferty złożonej w trybie otwartego konkursu ofert ogłoszonego do dnia 1 marca 2019 r., w tym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia. (akta kontroli str. 139-146, 150)

Według danych zawartych w sprawozdaniu Stowarzyszenie Litewskiej Kultury Etnicznej w Polsce wykorzystało dotację otrzymaną z budżetu gminy w całości i zgodnie z przeznaczeniem. W ramach realizacji zadania Stowarzyszenie zorganizowało warsztaty rękodzielnicze (tkanie na krosnach) i folklorystyczne (nauka pieśni i tańców ludowych), utworzono wirtualny szlak turystyczny oraz zakupiono sprzęt nagłaśniający. Na realizację projektu wydatkowano ogółem 66,4 tys. zł, z czego dotacja gminy Puńsk stanowiła 30,1%.

Urząd nie korzystał z uprawnień zawartych w umowie i nie przeprowadzał w Stowarzyszeniu kontroli prawidłowości realizacji zadania publicznego, w tym wydatkowania otrzymanej dotacji zgodnie z przeznaczeniem. (akta kontroli str. 139,146, 150)

2.3. Wójt nie przedłożył Radzie Gminy Puńsk sprawozdania z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2018-2020 ani nie opublikował go w BIP, co szerzej przedstawiono w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. (akta kontroli str. 150)

2.4. Dwie organizacje pozarządowe zrzeszające obywateli polskich należących do litewskiej mniejszości narodowej – z czterech, do których Delegatura NIK w Białymstoku zwróciła się o wypowiedzenie się odnośnie współpracy z władzami Gminy Puńsk – pozytywnie oceniły tę współpracę zarówno w sferze finansowej jak i niefinansowej, wskazując m.in., że Gmina współuczestniczyła w organizowanych imprezach kulturalnych, zapewniała transport na wyjazdy na koncerty i festiwale odbywające się na Litwie, uczestniczyła w staraniach o zwiększenie subwencji oświatowej dla uczniów uczących się w języku mniejszości narodowej. (akta kontroli str.)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wójt, wbrew wymogom określonym w art. 15 ust. 2j udpp, nie ogłosił wyników otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego polegającego na wsparciu działań w zakresie etnokultury w Gminie Puńsk. Stosownie do art. 13 ust. 3 powołanej ustawy, należało je zamieścić w BIP, w siedzibie Urzędu oraz na stronie internetowej Urzędu. Wójt wyjaśnił: „Nie zamieszczono ogłoszenia, ponieważ mieliśmy przekonanie, że w przypadku jednej oferty nie ma potrzeby zamieszczania ogłoszenia”. NIK zauważyła, że obowiązek ogłoszenia wyników otwartego konkursu ofert nie jest uzależniony od liczby zgłoszonych ofert. (akta kontroli str. 150-151)
2. Gmina przekazała organizacji pozarządowej dotację na realizację zadania publicznego 33 dni po ustalonym terminie, bez dokonania stosownych zmian w umowie o wykonanie tego zadania. Stanowiło to naruszenie warunków określonych w § 16 umowy, w myśl których wszelkie zmiany, uzupełnienia i oświadczenia składane w związku z tą umową wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności. Wójt wyjaśnił: „Przekazanie

²⁶ Dz. U. 2057

środków dotacji w terminie późniejszym wynikało z ustnych ustaleń z władzami Stowarzyszenia, które wnioskowało o przesunięcie terminu przekazania dotacji".

(akta kontroli str. 127-138, 147-148, 151)

3. Gmina nie wzywała wykonawcy zadania publicznego polegającego na realizacji działań w zakresie etnokultury w Gminie Puńsk do złożenia sprawozdania końcowego z realizacji tego zadania, chociaż wykonawca nie dostarczył sprawozdania w umówionym terminie – 30 stycznia 2019 r., tj. po 30 dniach od zakończenia realizacji zadania (ustalonego na 31 grudnia 2018 r.). W konsekwencji sprawozdanie wpłynęło do Urzędu dopiero 30 kwietnia 2019 r. Brak wezwania stanowił naruszenie § 10 ust. 6 umowy o realizację zadania publicznego, w myśl którego w przypadku niezłożenia sprawozdania zleceńodawca wzywa pisemnie zleceńobiorcę do przedłożenia sprawozdania w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. W myśl § 10 ust. 7 umowy, niezastosowanie się do wezwania skutkuje uznaniem dotacji za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem na zasadach, o których mowa w ustawie o finansach publicznych. Wójt wyjaśnił: „*Brak wezwania pisemnego wynikał z niedopatrzenia*”. (akta kontroli str. 150-151)
4. Wójt nie przedłożył Radzie Gminy Puńsk sprawozdań z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2018-2020 i nie opublikował go w BIP, mimo wymogów art. 5a ust. 3 udpp, w myśl których organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do 31 maja każdego roku, jest obowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu oraz opublikować w BIP sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni. Wójt wyjaśnił, że niedopełnienie obowiązku sprawozdawczego wynikało z nieuwagi. (akta kontroli str. 150, 228)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach objętych kontrolą Gmina udzieliła dotacji celowej na wsparcie działań mniejszości narodowej w zakresie podtrzymywania tożsamości kulturowej. W 2018 roku zleciła organizacji pozarządowej realizację zadania publicznego dotyczącego etnokultury w Gminie Puńsk. Konkurs ofert został przeprowadzony zgodnie z przepisami udpp, jednakże nie zrealizowano obowiązku opublikowania wyników tego konkursu. Ponadto nie przestrzegano trybu dokonywania zmian w umowie o realizację tego zadania i nie podjęto odpowiednich działań wobec wykonawcy, mających na celu wyegzekwowanie terminowego złożenia sprawozdania z wykorzystania dotacji. Wójt nie zrealizował też obowiązku dotyczącego składania Radzie Gminy Puńsk sprawozdań z realizacji *Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2018-2020* oraz opublikowania tych sprawozdań w BIP.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Dołożenie należytej staranności podczas weryfikacji danych ujętych w SIO, w celu wyeliminowania błędnych zapisów, mających wpływ na wyliczenie wartości części oświatowej subwencji ogólnej oraz zwrot nienależnie otrzymanej takiej subwencji w kwocie 19.899,68 zł.
2. Publikowanie wyników otwartych konkursów na realizację zadań publicznych, zgodnie z wymogami określonymi w art. 13 ust. 3 udpp.
3. Dokonywanie zmian w umowach o realizację zadania publicznego w sposób ustalony w tych umowach.
4. Egzekwowanie od podmiotów realizujących zadania publiczne terminowego składania sprawozdań z wykonania zadań i wykorzystania otrzymanych dotacji.
5. Przedkładanie Radzie Gminy Puńsk sprawozdań z realizacji *Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego* i ich publikowanie, zgodnie z art. 5a ust. 3 udpp.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, 23 października 2020 r.

Kontroler
Jerzy Chwiedosik
główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Agata Ciupa

.....
podpis